

12

vngMagazine
15 augustus
2014**Interview**

PAUL VAN DER ZWAN

'Aandacht

Peter Otten was graag nog een jaar doorgegaan als voorzitter van Raadslid.Nu. Maar het ging schuren met zijn werk als adviseur integriteit en organisatieontwikkeling in het lokaal openbaar bestuur. Hij stopt op 1 september bij de vereniging die inmiddels aan steeds meer tafels wordt gevraagd aan te schuiven.

Foto's: Joost Grol

Peter Otten stopt als voorzitter Raadslid.Nu

voor integriteit te plichtmatig'

Tot voor kort had Peter Otten naast zijn werk als zelfstandig adviseur nog drie functies: VVD-raadslid in Zeist, voorzitter van Raadslid.Nu en bestuurslid van de VNG. Hij had er bijna een werkweek bij. Maar belastend vond Otten dat niet. Een kwestie van opvoeding. 'Ik ben opgegroeid met de idee dat je iets moet betekenen voor de samenleving.' Otten komt uit een gezin met vijf kinderen, zijn vader was verwarmingsmonteur. Deze zat in het bestuur van de vakbond en allengs kwamen er functies bij, zoals bestuurslid van een technische school. 'Overdag was mijn vader aan het werk, 's avonds ging hij in pak op pad naar vergaderingen. Ik wist niet beter.' Het was niet meer dan logisch dat Peter Otten in 1998 raadslid werd in Zeist. Hij had altijd al een bovengemiddelde belangstelling voor politiek. Tijdens zijn werk bij het ministerie van Economische Zaken, onder meer als projectmanager, en bij de gemeente Den Haag leerde hij de overheid kennen.

Gefascineerd

'Ik raakte gefascineerd door het fenomeen gemeente. Dat vind ik veel interessanter dan een fabriek waar ze schoenveters maken. De gemeente is veel complexer.' Toch was er een verhuizing van Den Haag naar Zeist voor nodig om voor het raadslidmaatschap te kiezen. 'In de jaren tachtig was ik al vicevoorzitter van een onderafdeling van de VVD Den Haag. In Zeist werd ik gevraagd op de lijst te komen, en sindsdien

zit ik er in de raad. Dit is mijn vijfde periode.'

Dat laatste was vooraf niet de bedoeling.

'Mijn derde periode beschouwde ik als laatste. Tot ik in 2007 de kans kreeg om voorzitter te worden van Raadslid.Nu. De voorzitter behoort natuurlijk raadslid te zijn, vandaar dat ik nog steeds in de raad zit.'

Pioniersfase

Dat voorzitterschap van de raadsledenvereniging trok Otten direct. 'Het leek mij op het lijf geschreven. Ik had ruime ervaring bij de overheid en als raadslid en ik heb voor een aantal branche- en beroepsverenigingen gewerkt.'

Raadslid.Nu is in 2004 opgericht, in 2007 verkeerde de vereniging nog in de pioniersfase. 'Ook dat past bij mij. Ik ben niet iemand die op de winkel wil passen, ik wil iets nieuws doen. Zo was ik als ambtenaar van Den Haag één van de twee auteurs van de eerste nota citymarketing die in Nederland is geschreven.'

Toch stopt Otten een jaar eerder dan gepland als voorzitter van Raadslid.Nu. Uit eigen beweging, maar ook gedwongen door de omstandigheden. Sinds 2009 werkt hij als zelfstandige op het gebied van lokaal bestuur met als specialisme integriteit. 'Langzamerhand ontstond steeds meer spanning tussen mijn voorzitterschap van Raadslid.Nu en mijn lidmaatschap van het bestuur van de VNG en mijn adviseurschap. Het kwam voor dat ik de ene dag in de media werd geïnterviewd over een lokale integriteitstekst en dat ik de andere

dag ten behoeve van mijn werk aan iemand vroeg of hij nog advies nodig had over integriteit.'

Screenen van wethouders

Daarnaast groeide de aandacht voor het screenen van wethouders. 'Dan benaderde een burgemeester mij met de vraag of ik een offerte wilde uitbrengen voor het screenen van de wethouders. Nadat deze hoorde van mijn verschillende bestuurlijke functies werd de opdracht mij niet gegund; het zou namelijk voor kunnen komen dat zo'n wethouder later met mij in een vergadering met de VNG zou zitten. Die zou zich daar wellicht niet prettig bij voelen. Dat was voor mij de druppel die de emmer deed overlopen. Het ging schuren als nat zand in een zwembroek. Ik besloot te stoppen als voorzitter van de raadsledenvereniging en als lid van het algemeen bestuur van de VNG.'

Otten gaat dus door als raadslid en als zelfstandig adviseur integriteit, verbonden aan een onderzoeks- en adviesbureau. Dat specialisme is hem min of meer bij toeval ten deel gevallen. 'Het adviesbureau waarvan ik destijds partner was vroeg mij me erin te verdiepen vanuit de invalshoek van het lokaal bestuur. Logisch, gezien mijn achtergrond.'

Net als vele anderen in het lokaal bestuur erkent Otten het belang van integriteit. Raadslid.Nu heeft er onder zijn voorzitterschap ook het nodige aan gedaan. 'We hebben gewerkt aan bewustwording van integriteit, waren beschikbaar als vraag-

Wie is Peter Otten?

1953 geboren in Den Haag

Opleiding:

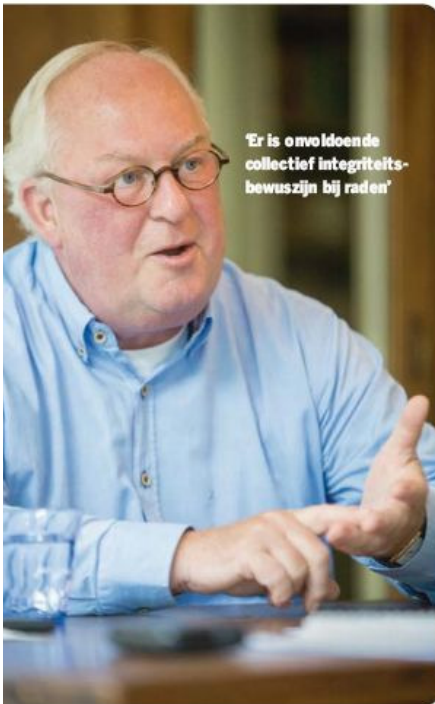
1972-1973 NIMA A en B
1996 postacademisch onderwijs management branche- en beroepsorganisaties, VU

Loopbaan:

1970-1973 ambtenaar pr ministerie EZ
1973-1977 marketing Peek & Cloppenburg
1977-1982 projectmanager ministerie EZ
1982-1990 beleidsadviseur en project-leider gemeente Den Haag
1990-1992 directeur Stichting Aanbieders Kennis Technologie
1992-2002 consultant (Cap Gemini) Ernst & Young

Sinds 1998 raadslid VVD Zeist
2003-2009 management en bestuurs-advisering Het Branche Bureau
2007-2014 voorzitter Raadslid.Nu
2010-2014 lid algemeen bestuur VNG
2010-2014 zelfstandig ondernemer/partner MRS Group
2014 zelfstandig ondernemer/partner Holland Integrity Group

'Er is onvoldoende collectief integriteitsbewustzijn bij raden'

baak en hadden een rol bij het opstellen van handreikingen en richtlijnen.' Otten vindt overigens dat de vereniging niet de enig aangewezen is om het screenen van raadsleden onder de aandacht te brengen. 'Je zou ook kunnen denken aan politieke partijen.'

Hoe dan ook, Otten acht het thema integriteit van groot belang. 'Er is onvoldoende collectief integriteitsbewustzijn bij raden. De meeste raden houden plichtmatig integriteit in de gaten maar wachten verder tot zich een integriteitskwestie voordoet. En na zo'n incident gaan ze vaak snel weer over tot de orde van de dag. Hoe schendingen van integriteit kunnen worden voorkomen, zou veel meer de insteek moeten zijn. Ik adviseer raden om het één of twee keer per jaar op de raadsagenda te zetten.' Zeker met het oog op de toekomst. Er gaan miljarden euro's binnen het sociaal domein naar de gemeenten. 'Dat is allemaal transitiegeld, dat gaan gemeenten niet op een spaarrekening zetten, daar gaan ze contracten mee afsluiten. Elke gemeente hoort er grondig over na te denken hoe dat proces goed te organiseren. En te kijken

naar eventuele belangen van bestuurders en ambtenaren in zorgorganisaties.'

Trots

Otten stopt vlak voordat taken op het gebied van jeugd, zorg en participatie naar gemeenten gaan. Raadsleden kunnen Raadslid.Nu de komende tijd hard gebruiken voor advies. 'Natuurlijk vind ik het jammer nu te moeten stoppen, maar het moment om afscheid te nemen is zelden goed.'

Hij is ook trots op wat hij met de raadsledenvereniging heeft bereikt. 'De gemeenteraad hebben we als bestuursorgaan beter op de kaart gezet. Dat geldt zeker voor zijn belangrijkste taken, kaderstellen, het volk vertegenwoordigen en controleren.' Maar ook de andere rollen van de raad gaf Raadslid.Nu veel aandacht. Zo is de raad eveneens werkgever van de griffie, beoordeelt hij het functioneren van de burgemeester en de rekenkamer en benoemt de accountant.

'Als je dat als raad niet goed doet, doe je jezelf tekort. Er zijn raden die er trots op zijn dat ze geen budget hebben voor de rekenkamer en voor trainingen. Lekker goedkoop. Maar dat is het slechtste wat je kunt doen. De raad boet erdoor aan kracht in; dat kun je niet hebben in een periode van nieuwe taken in het sociaal domein.' Ottens boodschap is duidelijk: raden hebben hun ondersteuning deels zelf in de hand. Belangrijk voor de kwaliteit van raden en raadsleden.

Kwaliteit van raadsleden

Vindt Otten dat de kwaliteit van raadsleden de laatste jaren omhoog is gegaan? 'Die kwaliteit monitoren we niet, ik kan mijn opvatting daarover niet wetenschappelijk onderbouwen. Maar ik denk het wel: raadsleden kennen hun rollen beter en dat merk je in hun aanpak.'

Toch zou hij graag zien dat de vijver waaruit politieke groeperingen lokaal vissen, voller wordt. 'Het zou makkelijker moeten worden gemaakt voor mensen uit het bedrijfsleven om raadslid te worden. Bijvoorbeeld om het fiscaal aantrekkelijk te maken door aan het raadslidmaatschap een aftrekpost te koppelen.'

Hindemissen om raadslid te worden, ziet Otten het liefst zo veel mogelijk verwijderd

worden. Hij is blij met de recente gelijk-trekking van de onkostenvergoeding van raadsleden. 'Misschien helpt dat bij de rekrutering in kleinere gemeenten. In kleine gemeenten kregen raadsleden een lagere onkostenvergoeding. Maar als je raadslid bent in Zuidwest-Fryslân, dan heb je meer reiskosten dan in een grote stad.' Otten verbaast zich er overigens over dat werkgevers vaak tegensputteren als werknemers raadslid willen worden. 'Zij doen zichzelf te kort: als raadslid leer je snel te lezen, te presenteren, te luisteren en vergaderen. Dat is ook waardevol voor het werken binnen bedrijven.'

Collectief lidmaatschap

Het aantal leden van Raadslid.Nu nam toe van 800 toen Otten aantrad tot zo'n 1500 nu. Hij toont zich daar tevreden over. 'Mede gezien het feit dat het lastig is om leden vast te houden; er is immers veel verloop onder raadsleden.' Raadslid.Nu kent sinds kort collectieve lidmaatschappen van raden. 'Ongeveer zeventig raden zijn collectief lid. Dat betekent overigens niet dat ieder lid van zo'n raad lid hoeft te zijn van ons.' Hij vindt dat Raadslid.Nu ernaar moet streven dat meer dan de helft van de raadsleden lid is van de vereniging. Hoe groter de vereniging, hoe sterker de lobby. 'Dat is waar, je ziet de kracht van onze lobby toenemen. Raadslid.Nu wordt aan steeds meer tafels gevraagd aan te schuiven. Zo zijn we inmiddels vaste gesprekspartner van de vaste commissie van Binnenlandse Zaken in de Tweede Kamer.' Samenwerking met de beroepsorganisaties van burgemeesters, wethouders, griffiers en gemeentesecretarissen komt de lokale lobby in Den Haag eveneens ten goede. 'De facilitering van die organisaties kan wat mij betreft overigens wel wat professioneler. Vergelijk het met de Orde van Advocaten; er zijn ongeveer twaalfduizend advocaten in Nederland, maar op het kantoor van de Orde zit zo'n tachtig man. De lokale beroepsorganisaties zitten samen ver van dat aantal af.'

Dat de beroepsorganisaties allemaal inwonen bij de VNG, juicht Otten toe. 'Die moeder-kindrelatie kan alleen maar beter uitpakken voor iedereen. De VNG is inhoudelijk zeer sterk. Daar kunnen wij nog meer gebruik van maken.'